

Pakkausten eri suojamuodot

Pakkausten suojaaminen on tärkeää jäljittelyä vastaan



Kuva: Sampo Korhonen

*Turvaa tuotteesi tulevaisuus – suuretkin suunnittelu-
investoinnit voidaan suojata pienellä panostuksella*

Uusia tuotepakkauksia lanseerattaessa mainostajalta unohtuu usein pakkauksen ja sen eri osien suojaaminen. Mainostaja muistaa kyllä suojata tuotteensa tavaramerkin, mutta muu suojaaminen voi jäädä tekemättä tai eri suojamuotojen mahdollisuuksista ei olla edes tietoisia. Suojaamisen tärkeyteen herätään, kun kaupan hyllylle oman tuotteen viereen tulee toisen jäljittelytuotteita lähes samanlaisine pakkauksineen. Mitä tärkeämpi tuote ja tunnetumpi tavaramerkki, sitä tärkeämpää on suojata kattavasti etukäteen pakkauksen eri elementit jäljittelyä vastaan. Jäljittelijät iskevät juuri näihin tuotteisiin. Jäljittelijät tuovat markkinoille oman halvemman tuotteen samankaltaisella tuotenimellä ja pakkauksella hyödyntäen tunnetun tavaramerkin goodwillia.

Jos pakkaukokonaisuutta ei ole riittävästi suojattu, jäljittelyyn voi olla vaikea puuttua. Yhden tuotteen suojaaminen tavaramerkillä ei ole riittävää. Pakkausten ja niiden eri osien suojaamisen muotoja voivat olla tavaramerkkisuoja, mallioikeussuoja ja tekijänoikeus-

suoja. Myös patentti- ja hyödyllisyysmallisuoja voi tulla kyseeseen uusille ja riittävän keksinnöllisille pakkausaihoille. Tavaramerkillä voidaan suojata tuotteen nimi, logo, pakkauksen eri graafiset elementit, kuviot, piirroset ja vä-

rit. Suojaus kannattaa tehdä usealla eri tavaramerkillä. Myös pakkauksessa olevat sloganit voidaan suojata tavaramerkillä, jos ne ovat erottamiskykyisiä eivätkä loukkaa toisen elinkeinonharjoittajan tavaramerkkiä.

Lisäksi pakkauksen ulkomuoto kolmiulotteisena tavaramerkinä voi saada suojaa. Usein pakkauksen ulkomuodon suojaaminen onnistuu kuitenkin parhaiten mallisuojoilla. Mallioikeussuojoilla voidaan suojata myös graafisia elementtejä ja piirroksia, jos ne ovat yksilöllisiä, uusia ja eroavat riittävästi aiemmin tun-

netusta. Kun uudet pakkaukset ja sen eri elementit halutaan suojata tehokkaasti jäljittelyä vastaan, tavaramerkin ja mallioikeussuojan yhdistelmällä saadaan erittäin hyvä ja kattava suoja. Lisänä voidaan vedota tekijänoikeussuojaan, jos pakkaus kokonaisuutena tai esimerkiksi sen piirroshahmot ylittävät teoskynnyksen. Tekijänoikeutta ei voi rekisteröidä ja siten etukäteen ei voi tietää teoskynnyksen ylittymistä.

Eri suojamuodot voivat suojata pakkausta rinnakkain, mutta ne voivat tehokkaasti antaa myös päällekkäistä suojaa. Pohjoismaissa on katsottu sallituksi myös päällekkäiset suojamuodot. Usean suojamuodon haittana voidaan lähinnä nähdä suojuuksista syntyvät lisäkustannukset. Joka tapauksessa jäljittelijöitä vastaan vetoaminen useaan suojattuun oikeuteen on osoittautunut erittäin tehokkaaksi. Saatuaan tiukan kieltokirjeen jäljittelijä useimmiten muuttaakin omia pakkauksiaan.

Jäljittelevien pakkausten markkinointi voi olla kiellettyä myös sopimattomana menettelynä elinkeinotoiminnassa (SopMenlaki) tai se voi olla kansainvälisten mainontaa koskevien sääntöjen vastaista. Myös kuluttajansuojalain uusien säännösten mukaan vertaileva mainonta ei saa aiheuttaa sekaannuksen vaaraa elinkeinonharjoittajan ja kilpailijan tavaramerkkien, toimimien tai muiden erottavien tunnusten tai hyödykkeiden kesken jos se on vielä omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee ostopäätöksen, jota hän ei ilman tällaista markkinointia olisi tehnyt. Tietyn valmistajan tuotetta muistuttavan kulutushyödykkeen markkinointi voidaan katsoa kuluttajansuojalain uusien säännösten perusteella harhaanjohtavaksi, jos kuluttaja saadaan uskomaan, että kulutushyödyke on kyseisen valmistajan tekemä. Uudet kuluttajansuojalain säännökset antavatkin enemmän suoja jäljittelyä vastaan kuin aiemmin.

Kuluttajansuojalain ja SopMenlain säännöksillä voidaan tietyissä tapauksissa puuttua pakkausten markkinointiin, mutta selkeämmän ja varmemman suojan saa tavaramerkki- ja mallioikeussuojan yhdistelmällä.

Tarja Tchernych,
IPR-lakimies, varatuomari
Berggren Oy Ab

Yhden tuotteenimen ” suojaaminen tavaramerkillä ei ole riittävää

*Lisää pakkausten suojaamisesta myös Mainostajan tekijänoikeusoppaassa (kirj. Tarja Tchernych).
Oppaan uudistettu painos ilmestyy toukokuun lopussa Mainostajien Liiton julkaisusarjassa.*